

Met de blik vooruit...

In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) van de gemeente Laarbeek voor de planperiode 2019 tot en met 2023 kijken we vooruit naar de uitdagingen, trends en ontwikkelingen binnen dit vakgebied. We gebruiken het GRP om nu en in de toekomst aan de gemeentelijke zorgplichten te kunnen voldoen en als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen.

Vooruitkijken essentieel in waterbeheer. Het GRP is een goed en wettelijk verplicht planinstrument om mee te kunnen bewegen met de ontwikkelingen binnen dit vakgebied. Zo is er bijvoorbeeld sprake van meer extreme neerslag door klimaatverandering, een veranderende verhouding tussen overheid en burgers en verandering in wetgeving.

...de volksgezondheid voorop...

De zorg voor riolering draagt bij aan een gezonde leefomgeving en is uitgewerkt in zorgplichten. Volgens deze zorgplichten draagt de gemeente, vanuit het oogpunt van volksgezondheid en veiligheid, zorg voor een doelmatige inzameling, berging, transport en/of lokale zuivering van afvalwater, regenwater en grondwater. De kans op overlast dient hierbij te worden beperkt tot maatschappelijk aanvaardbare normen. Deze taakverantwoordelijkheid geldt alleen indien de burger niet zelf op eigen terrein het hemel- en grondwater doelmatig kan verwerken.

...koersen we naar een duurzame, klimaatbestendige, professionele en participerende waterketen...

Met de wereldwijde ambities op het gebied van verduurzaming groeit de noodzaak van een transitie naar een circulaire economie. Hierin worden nieuwe verbindingen in productieprocessen tussen bijvoorbeeld water, landbouw en energie gezocht om kringlopen te sluiten en hergebruik van rest- en afvalstoffen mogelijk te maken.

Bij de inzameling en het transport van het stedelijk afvalwater zorgen we ervoor dat ons systeem zo doelmatig mogelijk functioneert, dat we duurzame technieken inzetten en dat de volksgezondheid niet in het geding komt.

Het veranderende klimaat en de verstedelijking brengen grote uitdagingen met zich mee. Regenbuien worden steeds extremer en komen vaker voor, met veel overlast en schade tot gevolg. Ook het vasthouden van het gewenste grondwaterpeil wordt moeilijker tijdens extreem lange droge of natte perioden. Omdat het aantal warme dagen toeneemt wordt hittestress ook een probleem, vooral in een gebouwde omgeving met weinig groen en veel verharding.

Het besef groeit dat waterover- en onderlast niet langer is op te lossen door alleen maar het aanpassen van de riolering. Om extreme buien doelmatig te verwerken moeten we de gehele buitenruimte benutten. Bijvoorbeeld via de aanleg van meer groene voorzieningen, bergingsbassins en oppervlaktewater. Maar ook het vergroenen van daken en tuinen, het opwaarderen van sloten en het aanpassen van bestaande parken en pleinen zodat deze (meer) water kunnen bergen. Dit noemen we klimaatadaptatie.

We houden bij de (her)inrichting van de openbare ruimte rekening met de verwerking van extreme neerslaghoeveelheden. Hemelwater verwerken we zo lokaal mogelijk en benutten we voor het aantrekkelijk maken van de leefomgeving.

In Laarbeek is veel variatie in de grondwaterhuishouding. Delen van Aarle-Rixtel en Beek en Donk liggen in het dal van de Goorloop en hebben relatief hoge grondwaterstanden; op de hoger gelegen delen kan verdroging een probleem worden. Een gezonde grondwaterhuishouding is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel particulieren, gemeente, waterschap en provincie. Samen streven we naar het voorkomen van verdroging en grondwateroverlast. De invloed van menselijke ingrepen op het grondwaterregime onderzoeken we vooraf, waarbij we er naar streven om de natuurlijke situatie intact te laten.

Er ligt voor circa € 110 miljoen aan infrastructuur onder de grond om droge voeten en schoon water te houden. De waarde hiervan en de impact bij falen rechtvaardigt een professionele aanpak. Daar zoeken we een gezonde balans tussen het zo goed mogelijk uitvoeren van de water-taken, het realiseren van ambities, het omgaan met risico's en een betaalbare rioolheffing. Omdat gebieden niet altijd gelijk zijn aan elkaar biedt dit ruimte om te differentiëren in beheer en onderhoud. We doen minder waar het kan en meer waar het moet. Hierbij houden we oog voor de algemene doelen waarvoor de riolering ooit is aangelegd: volksgezondheid en veiligheid.

We kunnen de gebouwde omgeving niet in één keer klimaatbestendig en water-robuust maken. Opgaven worden daarom steeds vaker integraal opgepakt en verweven met andere ruimtelijke ontwikkelingen om niet alleen (potentiële) problemen op te lossen maar tevens de leefbaarheid van de omgeving te verbeteren. Conform het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie hebben de Nederlandse overheden de gezamenlijke ambitie om klimaatbestendig en water-robuust inrichten uiterlijk in 2020 onderdeel van beleid en handelen te laten zijn.

Aangezien zestig tot zeventig procent van de gebouwde omgeving in handen is van particulieren/private partijen ligt het voor de hand om gezamenlijk op te trekken. Dit past in de geest van de Omgevingswet waarin participatie wordt bevorderd door minder regels en meer speelruimte. Als gemeente Laarbeek willen we samen met onze waterpartners (en dat zijn dus ook de inwoners, bedrijven en belangenorganisaties) zorgen voor een toekomstbestendig water- en rioolsysteem.

...en naar een klimaatbestendig, schoon, geordend en beleefbaar watersysteem...

Samen met Waterschap Aa en Maas werken we onder het motto: 'weer, een uitdaging!' aan een klimaatbestendig watersysteem en communiceren richting inwoners en bedrijven wat ze wel of niet van ons mogen verwachten. We houden bij de (her)inrichting van de openbare ruimte, binnen en buiten de bebouwde kom rekening met de verwerking van extreme neerslaghoeveelheden. We houden water vast waar dit in een behoefte kan voorzien en voorkomen onnodig hoge afvoerpieken.

De behoefte aan schoon en gezond water zal er altijd zijn en blijven. Er is echter een sterke afhankelijkheid van andere gebiedspartners om dit te kunnen bereiken. Wij dragen als gemeenten

bij aan een watersysteem van goede kwaliteit. Dit alles in lijn met de provinciale doelen. Daarbij hebben we oog voor de ecologie, de stoffen in het water én het vermijden van (nieuwe) gezondheidsrisico's.

In het verleden was water vaak ondergeschikt aan ordenende principes als wegen, bebouwing en groen. Dit heeft geleid tot hoofdzakelijk ondergrondse en aan het zicht onttrokken voorzieningen. Met de toenemende druk op het watersysteem is de bovengrond steeds meer nodig voor de verwerking van overtollig hemelwater. Water wordt hierdoor belangrijker als mede ordenend principe. We streven ernaar om het watersysteem en de openbare ruimte in samenhang duurzaam in te richten. Ook passen we het landgebruik aan zodat voor alle functies een geschikte en zo natuurlijk mogelijke waterhuishoudkundige conditie bestaat. We zorgen voor verankering in de Omgevingsvisie.

Aan water kleven verhalen, water inspireert en water geeft rust. Water leent zich goed om je mee te kunnen onderscheiden en je daarmee een identiteit te verschaffen. We koesteren daarom ons water en gebruiken het om de leefbaarheid te verhogen. We onderzoeken wat gebruikers (bewoners, recreanten) aan water waarderen om hier effectief op in te kunnen spelen. We maken water bereikbaar en zichtbaar.

De veelheid van functies die het watersysteem vraagt, rechtvaardigt een professionele aanpak. Hier is het – net als in de waterketen – de kunst om een gezonde balans te vinden tussen het zo goed mogelijk uitvoeren van de watertaken, het realiseren van ambities en betaalbare lasten. We accepteren risico's, maar zorgen voor beheersbaarheid en voorspelbaarheid. Dat betekent dat we vanwege verschil in omstandigheden en risico's bewust differentiëren in beheer en onderhoud.

...door voortvarend aan de slag te gaan...

Om kennis te delen, kwaliteitswinst te behalen en kosten te besparen voeren we gezamenlijke activiteiten uit met de andere gemeenten uit de regio Brabantse Peel. De aankomende planperiode zullen we onder andere aandacht besteden aan de Klimaatstresstest, het verankeren van Klimaatrobuust handelen in ons beleid, het optimaliseren van de regionale afvalwaterketen en een gezamenlijk platform ter verhoging van het waterbewustzijn en waterbewust handelen van onze regio.

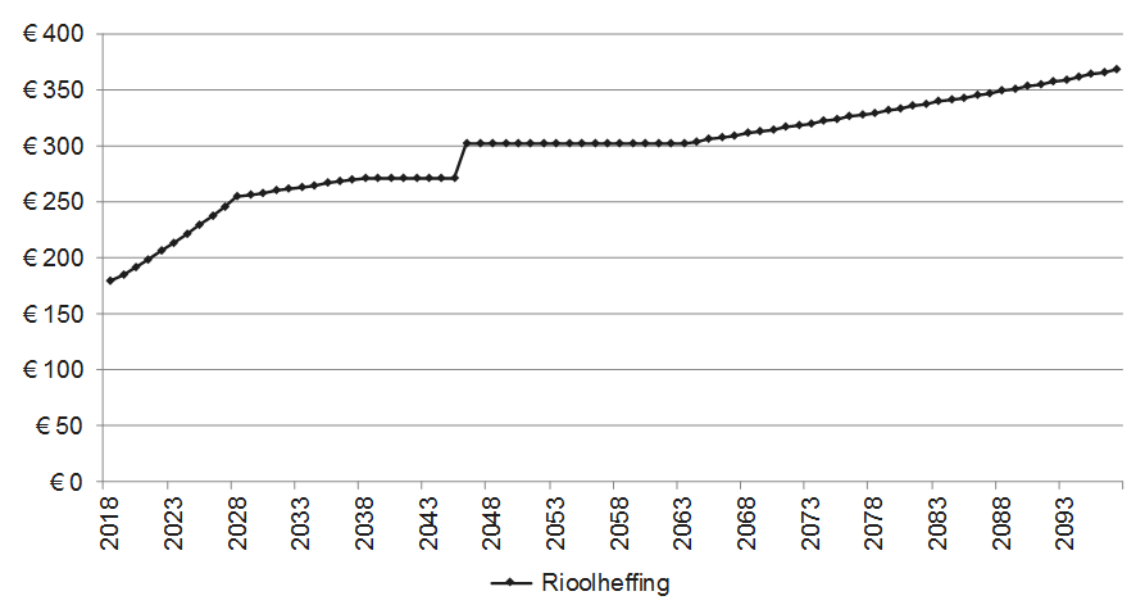
Als gemeente voeren wij in de aankomende planperiode een groot aantal gevarieerde taken en activiteiten uit om invulling te geven aan onze verplichtingen, doelen en ambities. We stellen nieuwe plannen op of actualiseren ze, voeren onderzoeken uit naar de toestand en het functioneren van ons watersysteem, en plegen tijdig onderhoud daar waar nodig. Soms zijn ingrijpendere maatregelen nodig, zoals het vervangen of verbeteren van (delen van) onze boven- of ondergrondse voorzieningen.

...tegen aanvaardbare kosten.

Voor het beheer van het stedelijk watersysteem zijn goede mensen en financiële middelen nodig. In de aankomende planperiode geven we hieraan gemiddeld € 2 miljoen per jaar uit. Geld

dat burgers en bedrijven via de rioolheffing bijeenbrengen. Aan het toenemende takenpakket van het betrokken personeel zal in de komende periode invulling worden gegeven door middel van taakverschuivingen binnen de bestaande formatie, inclusief de recente gemeente-brede formatie-uitbreiding.

Om de kostendekkendheid van de rioolheffing naar 100% te brengen is gedurende de aankomende 10 jaar een stijging van het tarief met 3,6% per jaar noodzakelijk, tot een tarief van € 254,35. De inzet van het saldo in de voorziening voorkomt een sterkere benodigde stijging. Om de kostendekkendheid te behouden dient de rioolheffing jaarlijks te worden geïndexeerd.

Jaar	Gepland heffingsverloop
	Vast Prijspeil (2018)
2018	€ 178,44
2019	€ 184,88 (+3,6%)
2020	€ 191,55 (+3,6%)
2021	€ 198,46 (+3,6%)
2022	€ 205,62 (+3,6%)
2023	€ 213,04 (+3,6%)